

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax : 210-2124524

Αθήνα, 12-11-2019
Αριθμ. Πρωτ.: 569/243569
Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Ένταξη των ελαιώνων της Νότιο-Δυτικής Μαγνησίας στο Μέτρο των παραδοσιακών ελαιώνων της ΕΕ»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 942/26-9-2019**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε η Βουλευτής **κα Ζ. Μακρή**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Αναφορικά με την προοπτική ένταξης των παραδοσιακών ελαιώνων της Νοτιο-Δυτικής Μαγνησίας στο Μέτρο των παραδοσιακών ελαιώνων της ΕΕ, κατ' αντιστοιχία με την ένταξη του παραδοσιακού ελαιώνα της Άμφισσας στη γεωργοπεριβαλλοντική Δράση 10.1.02 «Προστασία Παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας» του Μέτρου 10 «Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας (ΠΑΑ) 2014-2020, σημειώνεται ότι η εν λόγω Δράση είναι πενταετούς διάρκειας και εφαρμόζεται στα ελαιοτεμάχια του Ελαιώνα Άμφισσας, συνολικής έκτασης 8.000 Ha περίπου. Σκοπός της Δράσης είναι η διατήρηση της παραδοσιακής μορφής του ελαιώνα της Άμφισσας που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του Δελφικού Τοπίου, το οποίο, μαζί με τον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών, αποτελεί μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και τελεί υπό καθεστώς προστασίας με αποφάσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Πληροφορικά αναφέρεται ότι ο παραδοσιακός ελαιώνας της Άμφισσας αποτελείται από μεγάλης ηλικίας ελαιόδεντρα -σε ποσοστό 70% πρόκειται για αιωνόβια δέντρα ηλικίας άνω των 150 ετών- με κορμούς με βαθιές πτυχώσεις και ανεπτυγμένη κόμη, το ύψος των οποίων, σε πολλές περιπτώσεις, φθάνει τα 10 μέτρα.

Για τους παραπάνω λόγους κρίθηκε ότι η περίπτωση του παραδοσιακού ελαιώνα της Άμφισσας δεν μπορεί να γενικευθεί και προτάθηκε η ένταξή του και η ενίσχυσή του μέσω της Δράσης 10.1.02 «Προστασία Παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας» του ΠΑΑ 2014-2020. Όπως προαναφέρθηκε, πρωτεύων περιβαλλοντικός στόχος της γεωργοπεριβαλλοντικής Δράσης 10.1.02 «Προστασία Παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας» του Μέτρου 10 του ΠΑΑ 2014-2020 είναι η προστασία του αγροτικού και ειδικότερα του Δελφικού Τοπίου. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται και στο εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο της Δράσης του ΠΑΑ 2014-2020: «Σκοπός της Δράσης είναι η διατήρηση της παραδοσιακής μορφής του ελαιώνα της Άμφισσας που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του δελφικού τοπίου [...] Η άμεση οπτική επαφή του ελαιώνα με τον παγκοσμίου σημασίας αρχαιολογικό χώρο του Μαντείου των Δελφών, καθιστά κρίσιμη τη διατήρηση της παραδοσιακής του μορφής ως αναπόσπαστου στοιχείου της ταυτότητας της περιοχής».

Για την επίτευξη του ως άνω πρωτεύοντος στόχου παρέχεται οικονομική ενίσχυση στους κατόχους και καλλιεργητές ελαιοτεμαχίων που είναι ενταγμένοι στη συγκεκριμένη γεωργοπεριβαλλοντική Δράση. Η ενίσχυση παρέχεται ως αποζημίωση για την απώλεια εισοδήματος και τα πρόσθετα κόστη που επέρχονται με την εφαρμογή δεσμεύσεων που συμβάλλουν στη διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα του ελαιώνα, όπως η τήρηση του ύψους των ελαιόδεντρων άνω των 4 μέτρων, η τήρηση της πυκνότητας φύτευσης μεταξύ 80 και 250 δέντρων ανά εκτάριο (Ha), η απαγόρευση ενεργειών ανανέωσης δέντρων (όπως αυστηρό κλάδεμα, σύντμηση βραχιόνων ή καρατόμηση) και η διατήρηση σε καλή κατάσταση των παραδοσιακών αναχωμάτων (τράφια) με την εφαρμογή χειρωνακτικής ζιζανιοκτονίας. Επίσης, για την ενίσχυση του φιλοπεριβαλλοντικού χαρακτήρα της Δράσης, οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να συμμετέχουν στο πρόγραμμα καταπολέμησης του δάκου της ελιάς με δολωματικό ψεκασμό των ΔΑΟΚ (Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής) ή εναλλακτικά να εφαρμόζουν στα αγροτεμάχιά τους σύστημα βιολογικής γεωργίας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και (ΕΚ) αριθ. 889/2008.

Επισημαίνεται ότι παραδοσιακοί ελαιώνες με αιωνόβια δέντρα και άλλα φυσικά χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν ένα τοπίο υψηλής αισθητικής και περιβαλλοντικής αξίας, υπάρχουν και σε πολλές άλλες περιοχές της χώρας, καταλαμβάνοντας σημαντικές εκτάσεις γεωργικής γης. Οι ελαιώνες αυτοί, με τις παραδοσιακές καλλιεργητικές τεχνικές, αποτελούν αγροτικά οικοσυστήματα, στα οποία απαντάται σημαντικός αριθμός ειδών χλωρίδας και πανίδας, και, ως εκ τούτου, εντάσσονται στην κατηγορία αγροτικών συστημάτων Υψηλής Φυσικής Αξίας (High Nature Value), εν συντομία ΥΦΑ (HNV). Λόγω του αυξημένου κόστους παραγωγής, οι αγρότες που αξιοποιούν εκτάσεις ΥΦΑ, αντιμετωπίζουν προβλήματα βιωσιμότητας, τα οποία επιλέγουν να αντιμετωπίσουν είτε εγκαταλείποντας τις εκτάσεις αυτές είτε στρεφόμενοι σε εντατικές μεθόδους καλλιέργειας.

Για την αντιμετώπιση της παραπάνω τάσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει επιδοτήσεις ως κίνητρο για τη συνέχιση άσκησης της χαμηλής έντασης αγροτικής δραστηριότητας στις εκτάσεις αυτές. Στο πλαίσιο της ΚΑΠ 2014-2020, χρηματοδοτικά εργαλεία για τη διατήρηση της παραδοσιακής μορφής γεωργίας στις ΥΦΑ εκτάσεις ήταν διαθέσιμα και στους δύο Πυλώνες.

Ειδικότερα:

- στον Πυλώνα I,

για τη στήριξη παραδοσιακών ελαιώνων, επιλέξιμο για χρηματοδότηση είναι το μέτρο «Συλλογικές εργασίες διατήρησης των ελαιώνων υψηλής περιβαλλοντικής αξίας που απειλούνται με εγκατάλειψη» με βάση τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 611/2014 και

- στον Πυλώνα II και στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020, περιλαμβάνονται:

A. η προαναφερθείσα Δράση 10.1.02 «Προστασία Παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας», η οποία, επί του παρόντος, βρίσκεται στο στάδιο της υλοποίησης και

B. το Μέτρο 3 «Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων», το οποίο αποσκοπεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών γεωργικών προϊόντων βάμβακος και τροφίμων. Το υπομέτρο 3.1 «Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας» παρέχει στήριξη για τη νέα συμμετοχή παραγωγών, μεμονωμένων ή ομάδων, σε συστήματα ποιότητας. Εντός του έτους 2019 αναμένεται η προκήρυξη του υπομέτρου, όπου, μεταξύ των συστημάτων ποιότητας που θα ενισχυθούν, είναι και η Βιολογική παραγωγή, συμπεριλαμβανομένης και της ελαιοκαλλιέργειας. Η στήριξη που παρέχεται αφορά στο κόστος που καταβάλλουν οι παραγωγοί σε αναγνωρισμένους φορείς για τις υπηρεσίες πιστοποίησης που τους παρέχουν οι τελευταίοι. Το μέγιστο

ποσό ενίσχυσης είναι 3.000 € ετησίως ανά εκμετάλλευση και η μέγιστη διάρκεια στήριξης είναι τα πέντε έτη.

Επίσης, αναφέρεται ότι, ως προς τον τομέα του ελαιολάδου και των βρώσιμων ελαιών, είναι σήμερα σε εξέλιξη το 2^ο έτος υλοποίησης των Προγραμμάτων Εργασίας των Οργανώσεων Παραγωγών Ελαιουργικών Φορέων - Ο.Ε.Φ. για την τριετία 2018-2021.

Τα ανωτέρω προγράμματα Εργασίας:

- εγκρίθηκαν και υλοποιούνται σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 611/2014 και (ΕΕ) αριθ. 615/2014 και την αριθ. 61/16616/31-1-2018 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 611/2014 της Επιτροπής και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 615/2014 της Επιτροπής, σχετικά με τα προγράμματα εργασίας για τη στήριξη των τομέων του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών» (Β'271/1-2-2018),
- αφορούν σε 16.000 (περίπου) παραγωγούς σε όλη την ελληνική Επικράτεια, η οποία για τις ανάγκες αυτών έχει χωρισθεί σε τέσσερις περιφερειακές ζώνες – Πελοπόννησος, Κρήτη, Υπόλοιπο ηπειρωτικής χώρας (συν την Εύβοια) και Υπόλοιπο Νησιωτικής Χώρας,
- περιλαμβάνουν δράσεις στον τομέα της παρακολούθησης και διαχείρισης της αγοράς στον κλάδο του ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς, στον τομέα της βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ελαιοκαλλιέργειας (συλλογικές εργασίες διατήρησης των ελαιώνων υψηλής περιβαλλοντικής αξίας που απειλούνται με εγκατάλειψη, ανάπτυξη ορθών γεωργικών πρακτικών τεχνικών αντικατάστασης των χημικών προϊόντων κ.λπ.), στον τομέα της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της ελαιοκαλλιέργειας μέσω του εκσυγχρονισμού (κατάρτιση παραγωγών, αντικατάσταση μη παραγωγικών δένδρων με νέα κ.λπ.) και της βελτίωσης της ποιότητας του ελαιολάδου (βελτίωση των συνθηκών καλλιέργειας, συγκομιδής, παράδοσης και αποθεματοποίησης, παροχή τεχνικής βοήθειας στην παραγωγή και τη μεταποιητική διαδικασία, αξιοποίηση καταλοίπων παραγωγής ελαιολάδου κ.λπ.) και τέλος στον τομέα της ικνηλασιμότητας, της πιστοποίησης και της προστασίας της ποιότητας του ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς.

Στο πλαίσιο της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την έγκριση Προγραμμάτων Εργασίας, η Ο.Ε.Φ. του Αγροτικού Συνεταιρισμού Πηλίου - Βορείων Σποράδων, που αριθμεί 307 ελαιοκαλλιεργητές, υπέβαλλε Πρόγραμμα Εργασίας για την τριετία 2018-2021, στο οποίο προέβλεπε δράσεις:

1. βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ελαιοκαλλιέργειας (ανάπτυξη ορθών γεωργικών πρακτικών ελαιοκαλλιέργειας με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες, μέτρα εποχικής παρατήρησης της εξέλιξης του δάκου με σκοπό τη μείωση της χρήσης χημικών σκευασμάτων, ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης ελαιοκαλλιέργειας με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος),
2. βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της ελαιοκαλλιέργειας μέσω εκσυγχρονισμού (βελτίωση συστημάτων άρδευσης και των τεχνικών ελαιοκαλλιέργειας, κατάρτιση των ελαιοπαραγωγών σε νέες τεχνικές ελαιοκαλλιέργειας και εφαρμογή αρχών βιώσιμης διαχείρισης ελαιοκαλλιέργειας),
3. βελτίωσης της ποιότητας παραγωγής ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς (βελτίωση των συνθηκών ελαιοκαλλιέργειας, συγκομιδής ελιών, παράδοσης και αποθεματοποίησης πριν από τη μεταποίησή τους, αξιοποίηση των καταλοίπων παραγωγής ελαιολάδου και βρώσιμων ελαιών και βελτίωση των συνθηκών εμφιάλωσης ελαιολάδου και παροχή τεχνικής βοήθειας στα ελαιοτριβεία και συσκευαστήρια του φορέα σε θέματα που σχετίζονται με την ποιότητα των προϊόντων) και

4. ικνηλασιμότητας, πιστοποίησης και προστασίας της ποιότητας του ελαιολάδου και των βρώσιμων ελαίων (δημιουργία και διαχείριση συστήματος ικνηλασιμότητας ελαιοκομικών προϊόντων – ISO 22005:2007, πιστοποίησης ποιότητας ISO 22000:2005).

Το Πρόγραμμα Εργασίας της Οργάνωσης Ελαιοουργικών Φορέων του Αγροτικού Συνεταιρισμού Πηλίου – Βορείων Σποράδων εγκρίθηκε με την αριθ. 623/25238/30-03-2018 (ΑΔΑ 6Ε494653ΠΓ-ΩΜ7) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Έγκριση Προγράμματος Εργασίας της Οργάνωσης Παραγωγών ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΠΗΛΙΟΥ – ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ της Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας και Σποράδων, για τα έτη 2018-2021 στο πλαίσιο των καν. (ΕΕ) 611/2014 και 615/2014», με τις ανωτέρω αναφερθείσες δράσεις, με συνολικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό 854.798,61 €, εκ των οποίων τα 742.375,54 € αφορούν σε ενωσιακή και εθνική χρηματοδότηση.

Σημειώνεται ότι, επί του παρόντος, βρίσκεται σε εξέλιξη το δεύτερο έτος υλοποίησης του ανωτέρω Προγράμματος εργασίας.

Όσον αφορά στην ένταξη των παραδοσιακών ελαιώνων της Νότιας και Δυτικής Μαγνησίας σε ένα γεωργοπεριβαλλοντικό – κλιματικό μέτρο αντίστοιχο της Δράσης 10.1.02 «Προστασία Παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας» στο πλαίσιο της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, επισημαίνεται ότι κάτι τέτοιο δεν είναι άμεσα εφικτό, δεδομένου ότι υπολείπεται μόλις ένας χρόνος πριν από τη λήξη αυτής. Όπως είναι γνωστό, η ένταξη μίας νέας δράσης απαιτεί την τροποποίηση του ΠΑΑ 2014-2020 και τη διαβούλευση με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αναγκαιότητα ένταξης ενός επιπλέον παραδοσιακού ελαιώνα, στη βάση ενός καλά τεκμηριωμένου Τεχνικού Δελτίου (ΤΔ) της υποψήφιας νέας δράσης. Πλέον κατάλληλο και ρεαλιστικό θεωρείται το σενάριο να αξιολογηθεί το ενδεχόμενο ένταξης ανάλογων παραδοσιακών ελαιώνων στο πλαίσιο της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 και εφόσον αυτό προκύψει ως ανάγκη για τη Χώρα μας, κατά τη σύνταξη του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Γεωργική Πολιτική. Η επιλογή των δράσεων και των εργαλείων για την προστασία του περιβάλλοντος στον αγροτικό τομέα θα προκύψει ως αποτέλεσμα αφενός της καταγραφής αναγκών ως μέρος της ανάλυσης SWOT και της εκ των προτέρων αξιολόγησης, αφετέρου της στάθμισης των προτεραιοτήτων για την κατανομή των πόρων με κατά το δυνατόν πιο αποτελεσματικό τρόπο για την εξυπηρέτηση όλων των στόχων της ΚΑΠ.

Σε κάθε περίπτωση, δεδομένης της κυρίαρχης και εμβληματικής παρουσίας της ελαιοκαλλιέργειας και του μεγάλου αριθμού των παραδοσιακών ελαιώνων στη Χώρα μας, τελούν υπό συζήτηση τόσο το κριτήριο επιλογής του/των παραδοσιακών ελαιώνων της Χώρας, η διατήρηση των οποίων θα μπορούσε να ενισχυθεί μέσω μίας γεωργοπεριβαλλοντικής δράσης, όσο και το καταλληλότερο χρηματοδοτικό εργαλείο αγροτικής ανάπτυξης που θα εξυπηρετούσε τον σκοπό αυτόν, στο πλαίσιο του ελληνικού Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΓΠ 2021-2027.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κα Ζ. Μακρή